

Sensorveiledning til eksamensoppgave for

Personvern i offentlig forvaltning (DRI1010)

fredag 6. mai 2016 kl. 10:00 (4 timer)

Oppgave:

1 Gi en *overordnet* beskrivelse av personopplysningsloven og forvaltningsloven og eventuelle sammenhenger mellom disse to lovene.

Det blir ikke forventet at du redegjør for enkeltbestemmelser.

Besvarelsene bør inneholde noe om

1. virkeområdet for personopplysningsloven (pol) er langt videre enn virkeområdet for forvaltningsloven (fvl), men at pol omfatter området for fvl;
2. at pol regulerer de personopplysninger som inngår i forvaltningens enkeltsaksbehandling, jf. særlig fvl kapittel IV – VI.
3. At begge lover har innsynsbestemmelser, og at hovedbestemmelsene gjelder hhv «parter» og «registrert»;
4. Forholdet mellom «noens personlige forhold» i fvl § 13 og «personopplysning» og «sensitiv personopplysning» i hhv pol § 2 nr 1 og pol § 2 nr 8.
5. Forholdet mellom krav til saksutredning i fvl § 17 første og annet ledd, og pol §§ 19 og 20.

Temaene er godt dekket i pensum, men bare enkelte er undervist. Det bør derfor gis uttelling for kunnskap om nevnte sammenhenger, selv om denne kunnskapen skulle være helt enkel. En besvarelse som tar med to – tre av momentene på listen ovenfor og ikke gjør direkte feil, bør kunne oppnå karakteren C på denne delen. Karakteren A bør kunne oppnås selv om ikke alle punkter er dekket, og selv om det detaljerte materielle innholdet av bestemmelsene er med (jf. presiseringen i oppgaven om overordnet nivå). Ved karaktersetting bør det legges stor vekt på om kandidaten gir inntrykk av oversikt eller ikke. Det bør gis god uttelling på besvarelser som viser selvstendighet ift lovteksten.

Svar på denne delen bør telle ca 1/3.

2 Praktisk oppgave:

Du er styremedlem i en forening som drives på fullstendig ideell basis. Siden du har litt greie på IT, har du fått ansvaret for det digitale medlemsregisteret. Registeret inneholder følgende opplysninger om hvert enkelt medlem:

Medlemsnummer, fullt navn, adresse med postnummer og poststed, eventuell e-postadresse (frivillig), medlemsnummer til ektefelle/samboer, utestående krav på kontingent, kjønn, fødselsdato, statsborgerskap, yrkesfaglig bakgrunn (frivillig).

Koblingen til ektefelle/samboer er av interesse for å kunne kreve inn redusert husstandskontingent og bare sende ett medlemsblad til en husstand. Kjønn, fødselsdato og statsborgerskap er av interesse for å kunne utarbeide interessante statistikker om medlemsmassen. Yrkesfaglig bakgrunn er av interesse for å kunne finne fram til medlemmer med spesiell kompetanse som kan komme til nytte i foreningsarbeidet.

- 1) Hva er vilkåret for at personopplysningsloven skal komme til anvendelse på opplysningene i medlemsregisteret?
 - At det foreligger elektronisk behandling av personopplysninger, jf. pol §3 nr 1, jf. §2 nr 1 og 2. Også bestemmelsen om stedlig virkeområde i § 4 kan nevnes, men mangler det bør det ikke trekkes.
- 2) Hvem er behandlingsansvarlig og hva innebærer det å ha slikt ansvar?
 - Svaret bør vise til og/eller bruke definisjonen av «behandlingsansvarlig» i pol § 2 nr 4 og vise til/drøfte kriteriene i definisjonen.
 - Det er foreningen ved styrets leder som må anses å være behandlingsansvarlig.
 - Behandlingsansvarlige har en rekke plikter etter loven. Kandidatene bør få dette frem, og kan gjerne i denne sammenhengen nevne noen av de plikter behandlingsansvarlige har.
- 3) Hva er forutsetningene for at foreningen skal ha lovlig adgang til å lagre alle de nevnte opplysningene i medlemsregisteret?
 - Her må kandidaten minst vise kunnskap om krav til rettslig grunnlag etter pol § 8. Ut ifra de opplysninger som er gitt i oppgaven er det samtykke fra medlemmene som er mest aktuelt grunnlag. Hvis det begrunnes nærmere, kan det også godtas konklusjoner om at § 8 bokstav a (avtale med den registrerte) kan gi grunnlag for behandling av *enkelt*e av opplysningene.
 - Også krav til angivelse av formål for behandlingen (pol §11 bokstav b) bør være del av svaret.
 - Det er mulig å argumentere for at flere andre bestemmelser kan være aktuelle. Hvis en ser litt stort på spørsmålsstillingen, kan den sies også å aktualisere spørsmål om opplysningskvalitet (§ 11 bokstavene d og e), ha rutiner for sikring av personopplysninger (§ 13) og internkontrollrutiner (§ 14) på plass, og ha meldt behandlingen (§§ 31 og 32). Det er med andre ord mulig å oppfatte spørsmålet som hva som må være i orden før behandlingen av personopplysninger starter opp. Selv om det ikke er meningen å stille et så vidt spørsmål, bør kandidater som nevner disse kravene kunne få noe uttelling for det.
- 4) Kan et medlem av foreningen helt eller delvis nekte å stå oppført i medlemsregisteret, eller forlange å bli slettet fra det?
 - Spørsmålet har sammenheng med spørsmål 3 og krav til rettslig grunnlag (§ 8) og samtykke som det (mest) aktuelle grunnlaget. Tilbaketrekking av samtykke er således den mest aktuelle begrunnelsen for å nekte å stå oppført i medlemsregisteret (eller i utgangspunktet nekte samtykke).

- Opplysninger om personalia vil være en nødvendig forutsetning for medlemskap, og slike opplysninger må foreningen uansett kunne ha registrert dersom medlemskapet skal bestå (jf. pol § 8 bokstav a).
- Det er også aktuelt å trekke inn pol § 27 og krav om sletting av opplysninger som behandlingsansvarlige ikke er berettiget å behandle, f.eks. fordi samtykke (delvis) er trukket tilbake.
- Også sletting etter pol § 28 (formålet ikke lenger begrunner lagring) kan være aktuelt å bringe inn i svaret.

Svar på denne delen bør telle ca 2/3.

De tre første spørsmålene er relativt elementære. Dersom svarene ikke viser noen forståelse på disse spørsmålene, eller det presteres grove misforståelser/feil, vil det kunne medføre karakterene E og F. Svarene på spørsmålene 3 og 4 vil trolig være utslagsgivende for vurderinger om karakterene B og A kan gis. Alle nevnte svarelementer som er nevnt i kulepunktene til disse delene trenger imidlertid ikke å være med for å prestere en A. Ved karaktersetting bør det legges stor vekt på om kandidaten gir inntrykk av oversikt eller ikke. Det bør gis god uttelling på besvarelser som viser selvstendighet ift lovteksten.

Noen råd:

- Hvis du er usikker på hvordan spørsmålene skal forstås eller på annen måte trenger å forutsette noe om hvordan faktum skal oppfattes, bør du ta dette inn som presiseringer i besvarelsen.

Det er viktig at sensorene er spesielt oppmerksom på slike presiseringer, og bedømmer velvillig ut i fra dette.

- I den praktiske oppgaven må du fortløpende angi hvilke bestemmelser du baserer konklusjonene dine på.
- I teorioppgaver (som f.eks. oppgave 1) er det alltid en fordel at eksempler inngår i besvarelsen. Noen ganger kan også figurer være hensiktsmessige å bruke.
- Lange sitater fra lovteksten er sjelden vel begrunnet. Lag egne setninger men pass samtidig på at du forholder deg til begrepsbruken i loven.

Det er viktig å huske at studentene ikke har jus fra før av, og ikke har erfaring eller skoloring i å løse juridiske praktikumsoppgaver. Det må derfor vises toleranse for ulike løsningsmetoder.

Tillatte hjelpemidler:

- Personopplysningsloven og personopplysningsforskriften
- Offentleglova og offentligforskrifta
- Forvaltningsloven og eForvaltningsforskriften

- Norsk ordbok

Lykke til!